

Indikátor fajlisták a Natura 2000 erdők természetvédelmi monitorozásában

Molnár Csaba, Bölöni János¹, Csiky János², Király B. Gergely³, Kun András⁴, Morschhauser Tamás⁵, Nagy József⁶, Ortmann-né Ajkai Adrienne⁵, Szmorad Ferenc⁷ és Horváth Ferenc¹

Gömörszőlős – ¹MTA ÖK Ökológiai és Botanikai Intézet – ²PTE TTK Ökológiai Tsz.

³NyME EMK Erdőművelés Tsz. – ⁴Öko-völgy Alapítvány – ⁵PTE TTK Hidrobiológiai Tsz.

⁶BCE KTK Növénytan Tsz. – ⁷ELTE Növényrendszertani, Ökológiai és Elméleti Biológiai Tsz.

A 'TIPIKUS FAJOK' értelmezése

- „... conservation status of its [natural habitats] typical species is favourable ...” (ÉHVI, 1992)
- „... good indicators for favourable habitat quality, e.g. by indicating presence of a wider group of species ...”
- „... sensitive to changes in the condition of the habitat („early warning indicator species”)...”
- „The list ... should ideally remain stable over the middle- to long-term” (Evans & Arvela, 2011)

A fajlisták kialakítása

- A fajok az élőhely kedvező természetvédelmi helyzetét kell indikálják
- felmérés a lágyszárúak között, értékelés a fa- és cserjefajokra is kiterjed
- a leromlást indikáló fajokat külön értékeljük
- előzetesen összeállított 20-30-as listákból szavazással alakítottuk ki a „konszenzus” listákat (legfeljebb 15 szavazat/szakértő)

Szubmontán és montán bükkösök

14 tipikus faj

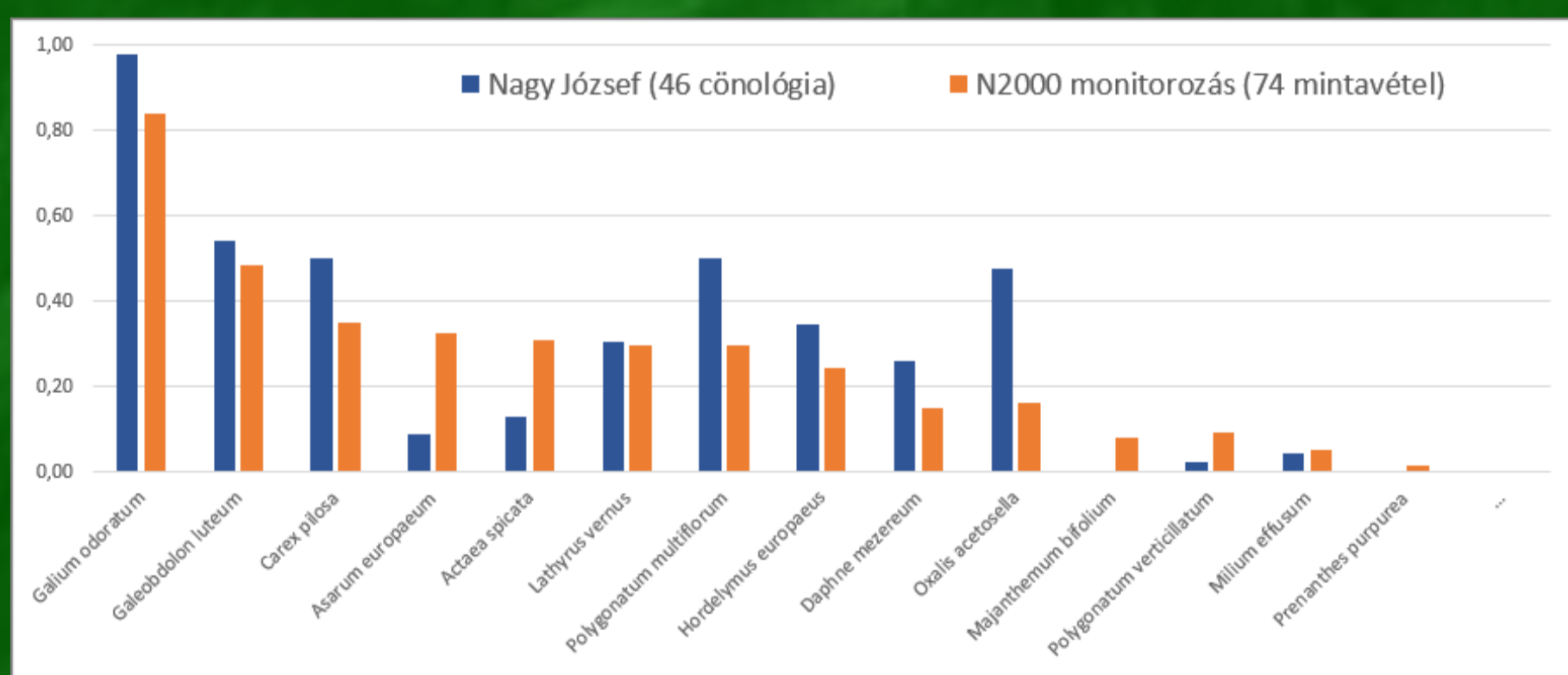
M2.A – tipikus fajok, özönfajok, degradációt jelző fajok		9130	
Tipikus - kedvező állapotokat indikáló - fajok előfordulása, dominanciája a ... SZUBMONTÁN ÉS MONTÁN BÜKKÖSÖK			
<i>Actaea spicata</i>	NINCS, van, 1-5%, több	<i>Oxalis acetosella</i>	NINCS, van, 1-5%, több
<i>Asarum europaeum</i>	NINCS, van, 1-5%, több	<i>Polygonatum multiflorum</i>	NINCS, van, 1-5%, több
<i>Carex pilosa</i>	NINCS, van, 1-5%, több	<i>Polygonatum verticillatum</i>	NINCS, van, 1-5%, több
<i>Daphne mezereum</i>	NINCS, van, 1-5%, több	<i>Prenanthes purpurea</i>	NINCS, van, 1-5%, több
<i>Galeobdolon luteum agg.</i>	NINCS, van, 1-5%, több		
<i>Galium odoratum</i>	NINCS, van, 1-5%, több		
<i>Hordehymus europaeus</i>	NINCS, van, 1-5%, több		
<i>Lathyrus vernus</i>	NINCS, van, 1-5%, több		
<i>Maianthemum bifolium</i>	NINCS, van, 1-5%, több		
<i>Milium effusum</i>	NINCS, van, 1-5%, több		

Keményfás ligeterdők

15 tipikus faj

M2.A – tipikus fajok, özönfajok, degradációt jelző fajok		91F0	
Tipikus - kedvező állapotokat indikáló - fajok előfordulása, dominanciája a (C) gyepszintben KEMÉNYFÁS LIGETERDŐK			
<i>Actaea spicata</i>	NINCS, van, 1-5%, több	<i>Maianthemum bifolium</i>	NINCS, van, 1-5%, több
<i>Aegopodium podagraria</i>	NINCS, van, 1-5%, több	<i>Milium effusum</i>	NINCS, van, 1-5%, több
<i>Asarum europaeum</i>	NINCS, van, 1-5%, több	<i>Paris quadrifolia</i>	NINCS, van, 1-5%, több
<i>Circea luteiana</i>	NINCS, van, 1-5%, több	<i>Sanicula europaea</i>	NINCS, van, 1-5%, több
<i>Cucubalus baccifer</i>	NINCS, van, 1-5%, több	<i>Stachys sylvatica</i>	NINCS, van, 1-5%, több
<i>Dryopteris carthusiana</i>	NINCS, van, 1-5%, több		
<i>Festuca gigantea</i>	NINCS, van, 1-5%, több		
<i>Galeobdolon luteum agg.</i>	NINCS, van, 1-5%, több		
<i>Galium odoratum</i>	NINCS, van, 1-5%, több		
<i>Impatiens noli-tangere</i>	NINCS, van, 1-5%, több		

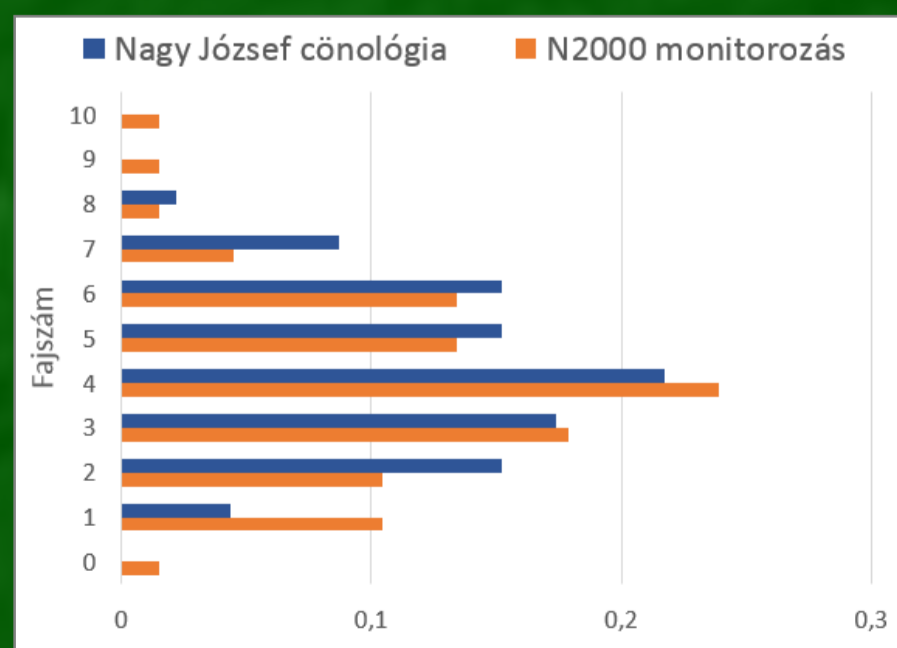
Börsönyi cönológiai felvételekhez viszonyítva

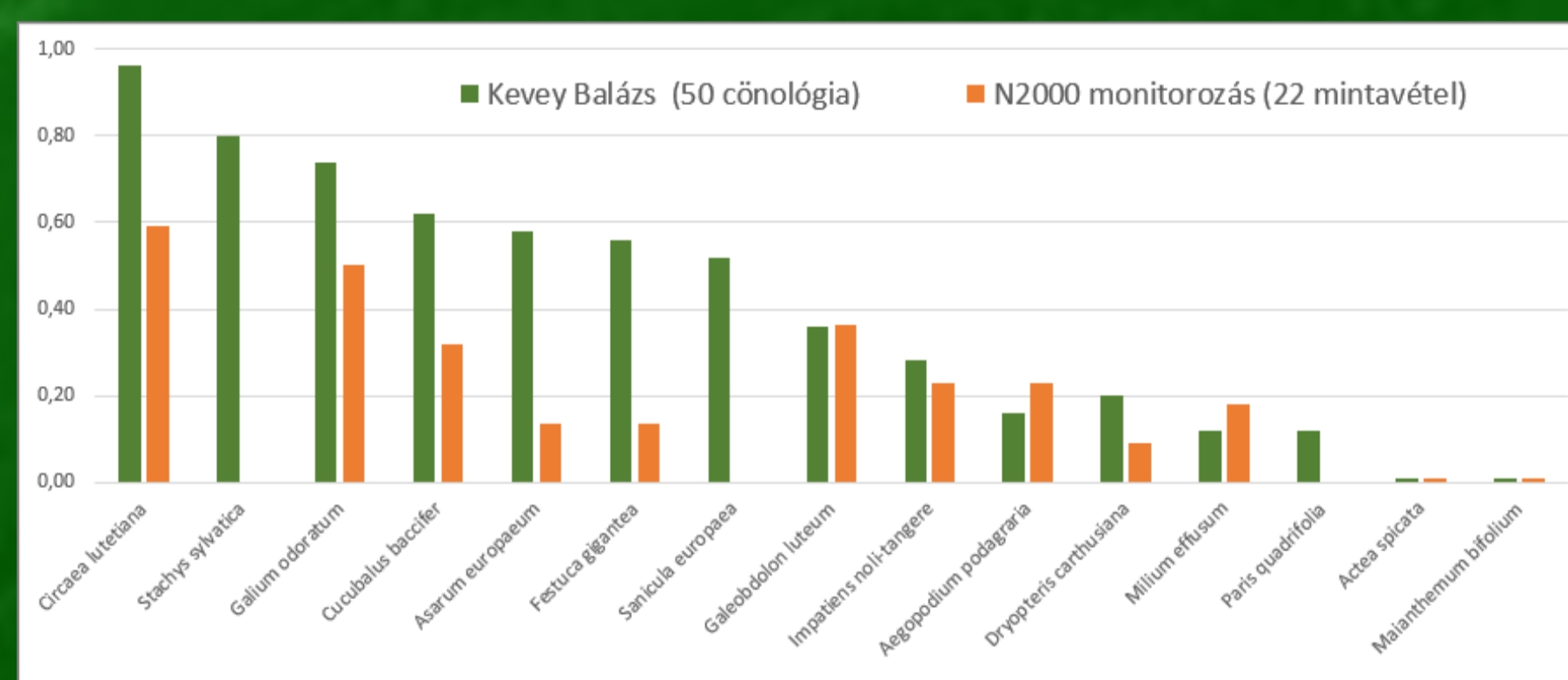
A fajok relatív gyakorisága és a diagramok lefutása hasonló. A Börsöny fajszegényebb és vannak regionális jellegzetességei (a N2000 minta országosnak tekinthető). A kiválasztott fajok jól jellemzik a bükkösöket.

Fajszámok eloszlása - 9130

A fajszám-eloszlás (relatív gyakoriság) alapján, a N2000 mintákban 4 'tipikus faj' fordul elő a leggyakrabban. A börsönyi cönológiai felvételek eloszlása nagyon hasonló, ugyanakkor mindkét esetben elég széles a tartomány, amelyet ez a mutató „bejárhat”.

Reprezentatív cönológiai felvételekhez hasonlítva

Az országosan reprezentatív cönológiai felvételekhez képest a Dráva-sík és a Bereg monitorozás felvételei kicsit fajhiányosak (regionális jelleg). A fajok relatív előfordulási gyakorságai is jelentősen különböznek.

Fajszámok eloszlása – 91F0

A cönológus szemmel válogatott, fajgazdag felvételekben 7 'tipikus faj' fordul elő leggyakrabban, míg a N2000 monitorozásban csak 3-4. A két eloszlás erősen eltér egymástól, a keményfajlagetek jóval szegényebbek 'tipikus fajok'-ban az ideális állapotnál, a fajszámok tartománya ugyanakkor hasonlóan széles.

